

необхідними є подальші дослідження для розробки найбільш ефективних агротехнічних засобів щодо вирощування культури шавлія мускатна.

Література

1. Мірзоева Т.В. Економічні аспекти виробництва лікарських ефіроолійних культур. Проблеми системного підходу в економіці, 2019. № 3 (71). С. 79-84.
2. Лікарські рослини. *Енциклопедичний довідник*. / за ред. Гордзинського А.М. Київ, 1990.
3. Культура шавлія мускатна (особливості вирощування та зберігання): *стаття*. URL: <https://agrarii-razom.com.ua/culture/shavliya-muskatna> (дата звернення 12.03.2023).
4. Грохольська Т.М. Вміст ефірної олії в шавлії мускатній залежно від технологічних факторів. *Таврійський науковий вісник*. 2022. № 125. С. 40-47

УДК 635.64:631.543.3

ДО ПИТАННЯ УЩІЛЬНЕННЯ РОСЛИН ТОМАТУ В ТОВАРНІЙ ВИРОБНИЦТВІ

Соколенко Д.О., здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня факультету агротехнологій
Кубінець Н.С., науковий керівник, асистент
Миколаївський національний аграрний університет

Істотним моментом, який сприяє зменшенню витрат на вирощування томату і підвищення його урожайності, є вирощування безрозсадної культури з одноразовим механізованим збиранням врожаю, ефективність якого визначається оптимізацією густоти стояння та схемою розміщення рослин. З цією метою на дослідному полі, Навчальний науково-практичний центр Миколаївського національного аграрного університету (ННПЦ МНАУ), проводились дослідження для виявлення оптимальних схем розміщення рослин томату та густоти їх стояння [1, 2].

Виходили з того, що для стабільної роботи переробної промисловості доцільно забезпечити надходження товарної сировини тривалий період. Частіше за все масові терміни сівби томату в Миколаївській області припадають на II–III декаду квітня, що в значному ступеню сприяють збиранню врожаю в I–II декадах вересня. Продовжити надходження стиглих плодів на більш пізній термін вдається завдяки зміщенню терміну сівби – на III декаду квітня.

Дослід включав 15 варіантів з густотою розміщення рослин у ряду від 5 см до 40 см і в одному гнізді находилось 1–5 рослини. Ширина міжряддя складала 0,9 м, що дозволило охопити низку варіантів схем розміщення рослин, які застосовуються

в різних ґрунтово-кліматичних умовах, при вирощуванні широкого і різноманітного асортименту за своїми біологічними особливостями.

Ґрунти представлені чорноземами південними добре забезпечені елементами живлення і придатні для вирощування сільськогосподарських культур. Ділянка знаходилась на зрошенні. Сорт Факел. Технологія вирощування томату на товарних плантаціях відповідала всім умовам, які передбачені зональними рекомендаціями з вирощування овочевих культур [3, 4].

Як показали спостереження, повний період вегетації дослідних рослин становив в середньому 145 діб, що є нормою для досліджуваного сорту і в меншою мірою коливався в залежності від варіантів. Збирання урожаю прийшлося на III декаду вересня. В той час знімальна стиглість плодів складала більше, ніж 75 % для всіх варіантів.

Вихід товарної продукції визначався головним чином числом рослин на одиницю площі, і в меншому ступеню комбінацією їх розміщення. На наш погляд, гніздове розміщення рослин з використанням сівалок точного висіву є достатньо перспективним. Формування в одному гнізді по 3–5 рослин дає такий же врожай, як і при рівномірному розміщенні рослин в ряду. Найбільша врожайність складала 90–100 т/га відмічалась за умов, що на період збирання число рослин було 160–200 тис. штук/га рослин. Вміст сухих речовин і низькомолекулярних цукрів досяг рівня 5–6 % і між варіантами відрізнявся не суттєво. В той же загальний вихід сухих речовин з одиниці площі залежав від загальної врожайності і був найбільшим в варіантах з самою високою щільністю розміщення рослин – 200 тис./га.

Таким чином, ущільнене розміщення рослин томату (сорт Факел) на одиницю площі в товарних насадженнях за умов одноразового збирання і відносно пізнього терміну сівби дозволяють отримати достатньо сталий врожай. Комбінація розміщення рослин в гнізді (3–5), або поодиноці не впливають суттєво на якісні і кількісні показники урожаю. Крім того, надходження свіжої продукції з поля в умовах південного Степу можливо збільшити до I декади жовтня.

Література

1. Промислова технологія вирощування томату при краплинному зрошенні. <http://vladam-seeds.com.ua/ua/agronomiya/promyshlenna-tekhnologiya-vyrashchivaniya-tomata/>
2. Помідор – технологія вирощуванні <http://vladam-seeds.com.ua/ua/agronomiya/promyshlenna-tekhnologiya-vyrashchivaniya-tomata/>
3. Рекомендації по вирощуванні помідорів у відкритому ґрунті. <https://dpssc.gov.ua/fitosanitariia-kontrol-u-sferi-nasinnytstva-ta-rozsadnytstva/aktualna-informatsiia/1678/rekomendatsii-po-vyroshchuvanniu-pomidoriv-u-vidkrytomu-grunti.html>
4. Технологія вирощування томата. <https://www.rijkzwaan.ua/blog/tekhnologiia-viroshchuvannia-rozsadi-tomata-2>